Zpravodaj České národopisné společnosti

Ročník 25 Praha, červen 2021 Číslo 2

Vážené členky a vážení členové České národopisné společnosti,

druhé letošní číslo Zpravodaje přináší nové informace o činnosti České národopisné společnosti v období březen až červen 2021.

Věnujte, prosím, pozornost především **výsledkům letošní Ankety o Cenu České národopisné společnosti, výsledkům Studentské ceny, novému funkčnímu období Správní rady Fondu, přesunutým termínům konferencí** i mnohému dalšímu.

Činnost exekutivy

- Hlavní výbor se sešel v daném období na jednom jednání, a to 16. června 2021 v prostorách Etnologického ústavu AV ČR, v. v. i., (Na Florenci 3, Praha 1).
- ČNS již v březnu obdržela vyrozumění o oficiálním rozhodnutí od Rady vědeckých společností o přidělení grantových dotací pro rok 2021, a to na vydání druhého čísla Národopisného věstníku 2021, ročník XXXVIII/80 a na pokračování prací na bibliografické databázi (především na změnu uložení a zpřístupnění dat).
- ČNS obdržela v květnu vyrozumění o oficiálním rozhodnutí od Ministerstva kultury o přidělení grantových dotací pro rok 2021, a to na vydání prvního čísla Národopisného věstníku v tomto roce, ročník XXXVIII/80 a na dokončení digitalizace a pasportizace dotazníků ČNS (3. fáze).
- HV ČNS gratuluje k životnímu jubileu PhDr. Josefovi Jančářovi, CSc., který oslavil v den konání jednání HV své 90. narozeniny.

Cena České národopisné společnosti

- **HV ČNS vyhodnotil další ročník Ceny České národopisné společnosti**, v jejímž rámci jsou oceňovány významné počiny, které v uplynulém roce výrazně přispěly k rozvoji a propagaci oboru etnologie. HV ČNS děkuje všem hlasujícím! Ukázalo se, že náš obor fungoval i za nelehké koronavirové situace v roce 2020. Do hlasování se v letošním roce zapojilo celkem 49 členů ČNS (45 individuálních a 4 kolektivní).

- **Anketa má následující vítěze:**
  - V kategorii publikace: Polouček, Oto: *Babičky na bigbítu. Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu*. Brno: Masarykova univerzita, 2020.
  - V kategorii výstava, expozice (dělené 1. místo): *Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou* (Moravské zemské muzeum, 4. září 2020 – 7. března 2021) a *Pohledy do minulosti Klobouk* (expozice Městského muzea v Kloboukách, 1. listopadu 2020 – 28. října 2030).
  - V kategorii projekt, akce, konference: *Etnologie mezi vědou a politikou: Vy/po/zne/užívání etnologických věd od 19. století do současnosti* (konference ČNS v Hornickém muzeu v Příbrami, 14.–17. září 2020).
- **Čestnou cenu Pěti rudých růží** se HV ČNS rozhodl za rok 2020 udělit: Národnímu muzeu v přírodě – Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm za přínos k obnově tradičních řemesel v souvislosti s rekonstrukcí národní kulturní památky Libušín pod metodickým vedením Luďka Dvořáka.
- **Ceny budou vítězům předány v rámci konference Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení ve Strážnici, která se letos koná 15.–16. září.** Všem vítězům gratulujeme!

Studentská cena ČNS

- HV ČNS se rozhodl podporovat vědeckou práci mladých badatelů a vyhlásil i pro letošní rok **Studentskou cenu ČNS** pro nejlepší bakalářskou a nejlepší diplomovou práci.
- Ke dni 15. března 2021, kdy bylo uzavřeno přihlašování prací, byla do soutěže přihlášena jedna práce v kategorii bakalářských prací a šest prací v kategorii diplomových prací. Práce pocházejí od studentů Ústavu evropské etnologie FF MU Brno, Ústavu etnologie FF UK Praha a Katedry sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF Univerzity Palackého v Olomouci.
- Práce zhodnotila komise složená z členů Hlavního výboru, která také určila hlasováním svých členů vítěze.
- V kategorii bakalářských prací byla za rok 2020 cena udělena, zvítězila práce Karla Vranovského: *Kinship: "Void" Categories*. Olomouc: Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Univerzity Palackého 2020. V kategorii diplomové práce byla cena za rok 2020 také udělena, zvítězila práce Natálie Kosmeľové: *Tradičná gastronómia Sápmi v súčasnej sámskej kultúre*. Brno: Ústav evropské etnologie FF MU 2020. Vítězům gratulujeme!
- Studentská cena je spojena s finanční odměnou pro výherce obou kategorií. **Diplomy budou vítězům předány taktéž v rámci konference Komise pro lidové stavitelství ve Strážnici v září 2021.**

Fond PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc.

- Jak jsme již členy ČNS informovali v minulých číslech Zpravodaje, na základě jednání doc. PhDr. Miroslava Války, Ph.D., s paní PhDr. Alenou Plessingerovou, CSc., nabídla dr. Plessingerová ČNS velkorysý finanční dar, který posloužil ke zřízení účelového Dárcovského fondu PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc.
- Dárcovský fond byl zřízen za účelem podpory etnografických terénních výzkumů vysokoškolských studentů oboru etnologie na území České republiky. Je zaměřen jak na etnografické výzkumy jevů materiální kultury (vesnické stavitelství, lidový oděv, strava, transport, malovýrobní zemědělství, domácká a řemeslná výroba, lidové a zlidovělé umění), tak nemateriálních kulturních jevů výročního a rodinného obyčejového cyklu, lidové religiozity a léčitelství. Vzhledem k modernizaci života ve vesnickém i městském prostředí lze u zmíněných jevů sledovat jejich vývoj provázený novými funkcemi, jež odpovídají současným životním formám. Základním kritériem při výběru soudobých kulturních forem bude však jejich vazba na tradici.
- Udělení finanční podpory studentům z dárcovského Fondu bude podmíněno zpracováním výzkumného projektu (ideový záměr, termín, lokalizace a finanční náklady výzkumu) v češtině, který student předloží do 30. listopadu roku, jenž předchází roku vlastního výzkumu, Správní radě Fondu.
- K 30. listopadu 2019 byly přihlášeny a následně Správní radou schváleny dvě žádosti o podporu, a to projekt studentky Kateřiny Vlkové z Ústavu evropské etnologie FF MU v Brně s názvem *Současný kulturní a společenský život vesnice v západních Čechách. Na příkladu obce Stýskaly (okr. Plzeň-sever)* a studentky Jitky Petřekové ze stejného ústavu s názve*m Vliv turismu na život a kulturu obyvatel valašské vesnice Velké Karlovice. Na příkladu penzionu Polanský*.
- S výsledky obou výzkumů měli být členové ČNS seznámeni formou studií v Národopisném věstníku v roce 2020, z důvodu epidemiologické situace však nemohlo dojít k dokončení terénních výzkumů u obou projektů. S ukončením výzkumů a zasláním závěrečných studií se počítá na podzim v roce 2021.
- Z důvodu nejisté epidemiologické situace se Správní rada rozhodla **pro rok 2021 nevyhlásit** další možnost přihlášení se o podporu z Dárcovského fondu.
- Některým členům **Správní rady** Dárcovského fondu: PhDr. Zuzaně Čermákové, Ph.D. (vědecká tajemnice ČNS), PhDr. Martinovi Novotnému, Ph.D. (člen HV ČNS), doc. PhDr. Miroslavovi Válkovi, Ph.D. (ÚEE FF MU Brno), doc. PhDr. Markovi Jakoubkovi, Ph.D. et Ph.D. (ÚE FF UK Praha), **končí tříleté funkční období 25. července roku 2021.** HV ČNS odhlasoval prodloužení funkčního období čtyřem zmíněným do **25. července 2024**.
- HV ČNS velice děkuje **doc. PhDr. Ireně Štěpánové, CSc., za finanční dar v hodnotě 10 000 Kč z pozůstalosti jejího otce**, který věnovala na účely zpracovávání výzkumů v rámci Fondu.

Konference a další akce

- Ve dnech **8.–9. června 2021 proběhla na půdě Ostravské univerzity** mezinárodní konference Komise pro lidové obyčeje při ČNS (subkomise pro lidové obyčeje MKKK). Na konferenci na téma *Tradiční kulturní kontexty pití alkoholu a kouření* zaznělo na dvacet příspěvků českých, slovenských a polských etnografů, jazykovědců a lékařů. Pořadatelům z Ostravské univerzity a Slováckého muzea v Uherském Hradišti se podařilo uspořádat akci prezenčně. Tématem, které bude základem dalšího dvouletého bádání komise, je *Barva jako symbol*.

Z důvodu opatření v rámci koronavirové pandemie došlo k přesunutí termínů konání dvou konferencí.

- Klub H+Z a Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně ve spolupráci s ČNS zvou na odbornou konferenci k nedožitým devadesátým narozeninám PhDr. Karla Pavlištíka, CSc., s názvem *Mezi etnografií, folkloristikou a muzejnictvím*. Akce by měla proběhnout **6.–7. září 2021 v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně**. Více na https://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/konference-seminare/item/513-mezi-etnografii-folkloristikou-a-muzejnictvim-konference-k-nedozitym-devadesatym-narozeninam-phdr-karla-pavlistika-csc-aktualni-informace.
- Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS, Ústav evropské etnologie FF MU Brno a NÚLK ve Strážnici připravují odbornou konferenci s názvem *Muzea v přírodě a jejich podíl na záchraně vesnického stavitelství*, která by se měla konat **15.–16. září 2021 v NÚLK ve Strážnici**. Více na https://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/konference-seminare/item/517-muzea-v-prirode-a-jejich-role-pri-zachrane-lidove-architektury-zmena-terminu.
- ČNS dále informujeme, že členové a přátelé České národopisné společnosti a Národopisné spoločnosti Slovenska se sejdou snad i letos na vrcholu **Velké Javořiny** (4. ročník), a to **25. září 2021 ve 12.00**.

Zahraniční spolupráce ČNS – UNESCO

- ČNS se v letech 2016–2019 podílela na činnosti Evaluačního orgánu Mezivládního výboru UNESCO pro zachování nemateriálního kulturního dědictví a kolegium hodnotitelů ČNS posuzovalo nominace na zápisy do světových seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO. Do tohoto orgánu není možné být zvolen dvakrát za sebou, ČNS musí tedy na případnou další kandidaturu počkat do roku 2023.
- PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., se aktivně podílí na činnosti Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO. Česká republika byla na léta 2020–2024 zvolena jeho členem, PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., spolupracuje s dalšími čtyřmi členy ČNS, kteří byli za Českou republiku osloveni Ministerstvem kultury (prof. PhDr. Martinou Pavlicovou, CSc., doc. PhDr. Danielem Drápalou, Ph.D., PhDr. Ilonou Vojancovou a Mgr. Janem Blažkem).

- PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., zůstává zástupcem ČNS pro agendu UNESCO i pro roky další.
- Detailní informace o problematice nemateriálního kulturního dědictví je možné nalézt na internetových stránkách UNESCO na http://www.unesco.org/culture/ich/.

Národopisný věstník

- První číslo Národopisného věstníku 2021 bude na přelomu června a července rozesláno členům ČNS, kteří mají zaplacené příspěvky za rok 2021, resp. 2020. Obsahuje tematicky různorodé příspěvky, gratulace jubilantům, recenze knih, připomenutí výstav i zpráv z dění oboru.
- Národopisný věstník není distribuován členům, kteří dluží členské příspěvky za tento, případně minulý rok. Po doplacení dlužných členských příspěvků jim bude Národopisný věstník zaslán dodatečně.
- Společně se Zpravodajem ČNS 2/2021 bude členům ČNS zároveň zasláno Supplementum Národopisného věstníku, čili Zpravodaj Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení ČNS, které obsahuje zprávy z Valného shromáždění v Příbrami.

Dopisovatelská síť

- Hlavní výbor ČNS uvítá podněty z řad členů ČNS k **vytvoření tematických dotazníků**, své náměty můžete zasílat na e-mailovou adresu PhDr. Jany Polákové, Ph.D.: jpolakova@mzm.cz.
- Probíhá stále snaha oslovit nové dopisovatele z celé České republiky a obohatit tak tuto síť, která k dnešním dnům eviduje 136 dopisovatelů.
- Výhledově by měly být všechny dotazníky připravené k postupnému online zpřístupnění badatelům (v návaznosti na zisk grantových prostředků).

Webové stránky ČNS

- Chtěli bychom poděkovat členům ČNS, kteří zasílají informace na naše webové stránky, a oslovit i další členy, aby **nám zasílali do kategorie AKTUALITY informace o nově vydaných knihách, o připravovaných a probíhajících výstavách, o pořádaných konferencích a seminářích či dalších akcích**, na nichž se podílejí členové ČNS a jež korespondují se zásadami činnosti ČNS. Webové stránky jsou určeny k informování o ČNS jako základní odborné oborové organizaci a o její aktuální činnosti a činnosti jejích členů. Informace zasílejte prosím na e-mailovou adresu: info@narodopisnaspolecnost.cz nebo martin.novotny@nulk.cz.
- Stránky si můžete prohlédnout na této adrese: www.narodopisnaspolecnost.cz.

Členská základna

- Hlavní výbor v daném období neobdržel k posouzení žádnou přihlášku, členství v ČNS ukončil Mgr. Jan Semrád, Ph.D.
- Pro komunikaci se členy ČNS je využívána jak e-mailová, tak klasická pošta. **Tímto bychom chtěli požádat členy ČNS, aby nám, pokud došlo nebo někdy v budoucnu dojde ke změně jejich e-mailové a/nebo poštovní adresy, obratem sdělili její nové znění.** Platná poštovní a e-mailová adresa je potřeba pro zasílání informací a publikací ČNS – například Zpravodaje ČNS nebo Národopisného věstníku. Je škoda, pokud k adresátům zásilky a informace nedorazí a vracejí se zpět jako nedoručitelné. **Informace o změně adres, prosím, zasílejte** na e-mailovou adresu: woitsch@eu.cas.cz nebo na poštovní adresu: Česká národopisná společnost, Národní třída 3, 117 20 Praha 1. Děkujeme.
- ČNS upozorňuje, že e-mailovou poštou komunikuje pouze se členy, kteří podepsali souhlas se zpracováním osobních údajů. Ti, kteří tak neučinili, byli vymazáni z hromadného seznamu pro doručování elektronické pošty. **Souhlas mohou podepsat i nadále po kontaktování Mgr. Marty Kondrové na e-mailové adrese:** marta.kondrova@slovackemuzeum.cz.

GDPR

- Hlavní výbor ČNS sestavil v rámci GDPR **Interní směrnici k ochraně osobních údajů** a **Souhlas ke zpracování osobních údajů**, jenž byl zaslán **k podepsání** členům ČNS (i členům dopisovatelské sítě), kteří mají e-mailovou adresu, resp. poštou s Národopisným věstníkem již 2/2019. **Důrazně žádáme členy ČNS, kteří tak ještě neučinili, aby kontaktovali Mgr. Martu Kondrovou na e-mailové adrese:** marta.kondrova@slovackemuzeum.cz nebo kontaktovali ČNS poštou na adresu ČNS: Česká národopisná společnost, z. s., Národní 3, 117 20 Praha 1. **Znění těchto dokumentů k vyplnění je možno stáhnout na adrese**: https://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/o-nas/gdpr.
- Vámi podepsaný souhlas **je bezpodmínečně nutný pro komunikaci s Vámi jako členy ČNS** (týká se například Vaší e-mailové a poštovní adresy, tj. umožnění veškerého písemného styku s Vámi jako členy ČNS – zasílání Zpravodaje, Národopisného věstníku atd.) a tím tedy pro fungování ČNS. Děkujeme.
- Souhlas se zpracováním osobních údajů je možno kdykoliv odvolat.
- Více na https://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/o-nas/gdpr/item/368-obecna-informace-o-zpracovani-osobnich-udaju.

Členské příspěvky

- Upozorňujeme členy, kteří ještě neuhradili členské příspěvky za rok **2021** (popř. i za rok 2020), aby tak obratem učinili.

- Zároveň upozorňujeme, že od **1. ledna 2015** členské příspěvky činí:

Řádný člen: **400 Kč** */ rok*
Kolektivní člen: **1500 Kč** */ rok*
senioři nad 70 let: **0 Kč** (s možností dobrovolného příspěvku na činnost ČNS)

- HV ČNS by rád poděkoval za zasílání **dobrovolných příspěvků** na činnost ČNS, a to **doc. PhDr. Haně Hlôškové, CSc.,** z NSS (čestné členství) i **Mgr. Marii Brandstettrové** a **PhDr. Nadě Valáškové, CSc.,** (seniorky nad 70 let).
- Členské příspěvky můžete uhradit poštou či bankovním převodem na účet České národopisné společnosti: **2300812413/2010, FIO banka, a. s.** (prosíme, pro lepší identifikaci platby napište do zprávy pro příjemce své jméno nebo číslo průkazky), nebo po předchozí domluvě také u pokladní ČNS PhDr. Jany Pospíšilové, Ph.D. (pospisilova@eu.cas.cz), případně u předsedy ČNS PhDr. Jiřího Woitsche, Ph.D., v Praze (woitsch@eu.cas.cz).

Členové Hlavního výboru přejí všem členům ČNS
poklidné letní dny roku 2021!

Zpravodaj České národopisné společnosti, ročník 25, 2021, č. 2.
Zpracovali Zuzana Čermáková a Jiří Woitsch.
Vydala ČNS se sídlem v Praze, Národní tř. 3 / Praha, červen 2021.